

Rekenkamer Zaanstad

Onderzoeksprogramma 2010

Rekenkamer Zaanstad

17 december 2009

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Uitgangspunten voor het programma en het onderzoek	5
1.2	Werkwijze bij het opstellen van het onderzoeksprogramma	6
1.3	Uitgevoerde en lopende onderzoeken	6
2	Selectie onderwerpen 2010	9
2.1	Groslijst	9
2.2	Selectie onderwerpen	10
3	Onderzoeken 2010	11
3.1	Selectie onderzoeken 2010	11
3.2	Aanleg en beheer van de riolering	11
3.3	Handhavingsbeleid	12
3.4	Vervolgonderzoek	13
3.5	Planning	13
	Bijlage 1 – Onderzoeksproces	15

1 Inleiding

1.1 Uitgangspunten voor het programma en het onderzoek

De Rekenkamer Zaanstad legt jaarlijks ter kennisname haar onderzoeksprogramma voor aan de gemeenteraad.¹ Het voorliggende onderzoeksprogramma gaat in op de onderzoeken die de rekenkamer in 2010 gaat uitvoeren.

Zoals opgenomen in de *Verordening op de Rekenkamer Zaanstad* heeft de gemeenteraad de mogelijkheid verzoeken voor onderzoek tot de rekenkamer te richten. Tot op heden heeft de gemeenteraad nog geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Indien de rekenkamer een dergelijk verzoek honoreert heeft dit consequenties voor de onderzoeksprogrammering. Ook wijzigt de onderzoeksprogrammering als de rekenkamer gedurende het jaar aanleiding ziet de raad te informeren over een actueel onderwerp, bijvoorbeeld door het uitbrengen van een rekenkamerbrief.

Gelet op de structurele begroting van de rekenkamer (€ 165.936 per jaar, prijspeil 2010) zijn per jaar ongeveer 160 directe onderzoeksdagen beschikbaar, naast de capaciteit die noodzakelijk is voor het opstellen van het onderzoeksprogramma (inclusief het monitoren van bestuurlijke en beleidsmatige ontwikkelingen) en het voeren van bestuurlijk overleg. Met deze omvang van de directe onderzoekscapaciteit voert de rekenkamer jaarlijks één middelgroot of twee kleinere onderzoeken uit. Tevens gaat de rekenkamer via vervolgonderzoeken na op welke wijze het college van B&W uitvoering heeft gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamer in eerdere onderzoeken deed. Voor 2010 kiest de rekenkamer ervoor twee middelgrote onderzoeken in het onderzoeksprogramma op te nemen.

Het uitgangspunt van de rekenkamer is de beschikbare onderzoekscapaciteit te verdelen over de drie aandachtsgebieden van de rekenkamer, te weten: doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. Praktisch betekent dit dat de rekenkamer kiest voor een onderzoeksprogramma waarbij het accent in het onderzoek afwisselend ligt op de beleidseffectiviteit (inclusief doelmatigheid) respectievelijk rechtmatigheid, het gevoerde financieel beheer en bedrijfsvoering.

De globale planning van onderzoeken van de rekenkamer ziet er als volgt uit:

Fase onderzoek	Tijdsbeslag
Vorbereiding	1 maand
Uitvoering	2 tot 4 maanden
Wederhoor	2 maanden

De gemiddelde doorlooptijd van een onderzoek is van start tot publicatie circa zes tot acht maanden.

¹ Artikel 6, lid 3 verordening op de Rekenkamer Zaanstad, 27 januari 2005.

1.2 Werkwijze bij het opstellen van het onderzoeksprogramma

Het onderzoeksprogramma 2010 is het zesde onderzoeksprogramma van de Rekenkamer Zaanstad (hierna: 'rekenkamer'). Dit programma is in het najaar van 2009 tot stand gekomen. Belangrijk vertrekpunt hierbij was het onderzoeksprogramma 2009. De rekenkamer heeft de groslijst uit dit programma geactualiseerd door kennis te nemen van diverse gemeentelijke documenten, zoals de jaarstukken 2008, het burgerjaarverslag, kadernota 2009-2012 en programmabegroting 2010 - 2013.

Daarnaast zijn er in oktober 2009 verschillende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers, veelal fractievoorzitters, van de verschillende politieke partijen. Tijdens deze gesprekken is gevraagd of de verschillende fracties specifieke onderwerpen onderzoekswaardig achten.

Op basis van de gemeentelijke documenten en de gevoerde gesprekken heeft de rekenkamer een conceptgroslijst opgesteld. De conceptgroslijst is door de rekenkamer op 11 december 2009 aan de Auditcommissie gepresenteerd. De vertegenwoordigende raadsleden die zitting hebben in deze commissie, hebben vervolgens hun voorkeuren kenbaar gemaakt. De rekenkamer heeft dit meegewogen in de uiteindelijke selectie. De geselecteerde onderwerpen zijn afgestemd met het onderzoeksprogramma voor het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid door het college van B&W (artikel 213a Gemeentewet).

1.3 Uitgevoerde en lopende onderzoeken

De rekenkamer heeft sinds haar oprichting in maart 2005 de volgende onderzoekrapporten uitgebracht:

Inverdan en Stadhuis	december 2005
Sociale werkvoorziening in Zaanstad	september 2006
Vervolgonderzoek Inverdan en Stadhuis	februari 2007
Quickscan onderzoek Jaarstukken 2006	mei 2007
Gemeentelijke tarieven in Zaanstad	juli 2007
Openbare ruimte in Zaanstad	maart 2008
Quickscan Jaarverslag 2007 gemeente Zaanstad	mei 2008
Benchmark Jaarverslagen 2007 (w.o. gemeente Zaanstad)	juli 2008
De Wmo in Zaanstad	april 2009
Vervolgonderzoek Tarieven in Zaanstad	april 2009
Bodemsanering in Zaanstad	mei 2009

Ten tijde van het uitbrengen van dit onderzoeksprogramma zijn er twee onderzoeken in uitvoering (*Vervolgonderzoek Sociale Werkvoorzieningen* en het onderzoek *Burgerparticipatie*), en zal de rekenkamer het onderzoek *Re-integratie* nog starten. De publicatie van het vervolgonderzoek *Sociale Werkvoorziening* zal begin 2010 plaats

vinden. Het onderzoeksrapport *Burgerparticipatie* wordt medio 2010 verwacht. De rekenkamer is voornemens om het onderzoek *Re-integratie* begin 2010 aan te vangen.

2 Selectie onderwerpen 2010

2.1 Groslijst

Op basis van de verkenning van mogelijke onderzoeksonderwerpen heeft de Rekenkamer Zaanstad een groslijst samengesteld. Deze groslijst, is mede gebaseerd op de onderwerpen uit de groslijst van 2009. Daarnaast heeft de rekenkamer verschillende documenten bestudeerd, waaronder:

- de jaarstukken 2008;
- de raadsverslagen 2009;
- het jaarverslag raad en griffie 2008;
- de programmabegroting 2010;
- de bestuursrapportage (BURAP) september 2009;
- het burgerjaarverslag;
- het jaarplan collegeonderzoeken 2010 van Concern Control.

De rekenkamer heeft conform voorgaande jaren aan de politieke partijen in de gemeenteraad van Zaanstad gevraagd of er onderwerpen zijn die bij voorkeur door de rekenkamer onderzocht kunnen worden. Het aantal aangedragen onderwerpen is divers en kwam voor een deel overeen met de onderwerpen uit eerdere groslijsten van de rekenkamer. Nieuwe onderwerpen die tijdens de gesprekken met vertegenwoordigers van de partijen naar voren zijn gebracht, zijn:

- de grondexploitatie (sinds enig tijd wordt een nieuwe methode gehanteerd).
Is deze methode wel inzichtelijk genoeg voor de raad?
- de krachtwijk Poelenburg (is het beleid effectief en de uitvoering efficiënt?);
- de herstructurering Rosmolenwijk (is het beleid effectief en de uitvoering efficiënt?);
- de vuilstort Nauerna;
- de monumentenzorg en beheer van cultuurinstellingen (gemeente dient herhaaldelijk hierin financieel bij te dragen).

De groslijst is gegroepeerd naar de aandachtsgebieden ruimtelijk-fysiek, sociaal-economisch, en bedrijfsvoering en bevat de volgende onderwerpen:

Ruimtelijk-fysiek

- Effectiviteit handhaving en vergunningverlening
- Beheersing grote projecten
- Beheersing aanleg en onderhoud riolering
- Grondexploitatie
- Afvalverwerking, vuilstort Nauerna

Sociaal-economisch

- Monumentenbeleid
- Beleid bevordering werkgelegenheid
- Jeugdbeleid

- Fraudebestrijding uitkeringen
- Versterking sportfunctie
- Aanpak onrechtmatige bewoning huurwoningen

Bedrijfsvoering

- Digitale dienstverlening
- Vorderingen, garanties en leningen
- Verbonden partijen

2.2 Selectie onderwerpen

De onderwerpen op de groslijst zijn uiteenlopend van aard en reikwijdte. Om tot een goede onderwerpselectie te komen, heeft de rekenkamer een risicoanalyse toegepast op de groslijst. Tabel 2-1 geeft een overzicht van de criteria waar onderwerpen in de visie van de rekenkamer aan moeten voldoen om voor onderzoek in aanmerking te komen.

Tabel 2.1 - Selectiecriteria onderzoeksonderwerpen

Criterium	Toelichting
1. Risicodragendheid	Aan het onderwerp zijn risico's op het gebied van doeltreffendheid, doelmatigheid of rechtmatigheid van het gemeentelijke beleid verbonden.
2. Substantieel belang	Het onderwerp heeft een substantieel maatschappelijk, financieel of politiek belang. Het maatschappelijk belang komt voort uit de functie die een onderwerp vervult in de bredere maatschappelijke context of de impact die een onderwerp heeft op burgers, verenigingen, bedrijven of maatschappelijke instellingen. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om incidenten. Van een substantieel financieel belang is sprake als er hoge uitgaven met het onderwerp gepaard gaan of als er relatief veel financiële transacties plaatsvinden. Het politiek belang van een onderwerp is gelegen in de mate waarin het onderwerp op de politieke agenda staat.
3. Urgentie	Het onderwerp is dermate actueel dat het juist in 2010 onderzocht moet worden.
4. Toegevoegde waarde	De rekenkamer levert door haar onderzoek nieuwe informatie op die voorheen niet voorhanden was en kan bij het onderzoek gebruik maken van haar unieke positie en mogelijkheden.

De hiervoor genoemde criteria bepalen of een onderwerp geschikt is om in 2010 door de rekenkamer onderzocht te worden. Bij de uiteindelijke selectie is het daarnaast van belang dat het onderzoeksprogramma in meerjarig perspectief wordt gekenmerkt door diversiteit, zowel in beleidsterreinen als in onderzoeksdoelstellingen.

3 Onderzoeken 2010

3.1 Selectie onderzoeken 2010

De groslijst voor 2010 is besproken met de Auditcommissie op 11 december 2009 met het verzoek eventuele voorkeuren aan te geven voor onderwerpen op de groslijst of aspecten daarbinnen. De uitgesproken voorkeuren heeft de rekenkamer meegenomen bij de uiteindelijke selectie.

Op basis van de in tabel 2.1 genoemde criteria, zijn de onderwerpen van de groslijst gewogen. Dit heeft geresulteerd in de selectie van de volgende onderwerpen:

1. Onderzoek naar de aanleg en het beheer van de riolering.
2. Onderzoek naar de handhaving en vergunningverlening.

3.2 Aanleg en beheer van de riolering

Korte schets context

In de Wet milieubeheer is vastgelegd dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor 'de doelmatige inzameling en het transport van het afvalwater'. De gemeenten dienen hiertoe periodiek een GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan) op te stellen. In het GRP zijn de doelen voor het rioleringsbeleid vastgelegd en uitgewerkt tot activiteiten. De gemeente inventariseert de knelpunten in het bestaande rioleringsstelsel en gaat na welke vervangingen en verbeteringen noodzakelijk zijn. Ook wordt de dekking van de kosten in het GRP behandeld. Het plan maakt een globale afweging tussen de gewenste investeringen en de hoogte van het lozingsrecht op langere termijn. De gemeente Zaanstad heeft in de afgelopen jaren ervoor gekozen om de te realiseren doelstellingen zoals geformuleerd in het GRP, naar achteren in de tijd te schuiven (2014).

Ieder huishouden betaalt via de aanslag lozingsrecht mee aan de jaarlijkse kosten die de gemeente maakt ten behoeve van haar onderhoud en verbetering van het rioleringsstelsel. De inkomsten van de gemeente Zaanstad uit het lozingsrecht waren in 2008² € 13,4 miljoen. De kosten die samenhangen met de riolering vormen een substantieel deel van de post 'onderhoud & investeringen kapitaalgoederen'. In 2008 is in totaal € 3,9 miljoen aan onderhoudsuitgaven besteed, en is voor € 11,8 miljoen geïnvesteerd in de riolering van Zaanstad.

Als onderdeel van het onderzoeksprogramma 2007 heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan naar de oplopende achterstand van het onderhoud van de openbare ruimte in Zaanstad. Hoewel rioleringskosten onderdeel uitmaken van de totale kosten van de openbare ruimte, heeft de rekenkamer deze niet betrokken in haar onderzoek dat in 2008 is uitgevoerd. Reden voor het buiten beschouwing laten van deze kosten, is dat deze kosten, in tegenstelling tot de overige kosten van onderhoud van de openbare

---

² Jaarrekening 2008

ruimte, worden gedekt uit heffingen (rioolrechten). De rekenkamer ziet het onderzoek naar de aanleg en onderhoud van de riolering als een completering van het onderzoek “*onderhoud van de openbare ruimte in Zaanstad*”.

Doel van het onderzoek

Met het onderzoek wil de rekenkamer beoordelen of in de periode 2007 tot en met 2009 het rioleringsbeleid van de gemeente Zaanstad doelmatig is uitgevoerd en of de beoogde beleidsdoelen zijn behaald. Op basis van de bevindingen zal de rekenkamer aanbevelingen formuleren voor de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad.

Voorlopige probleemstelling

Hoe doelmatig is het beleid van de gemeente Zaanstad op het gebied van aanleg en onderhoud van het rioleringsstelsel?

Uitvoeringsperiode

Dit onderzoek staat gepland voor het 2^e en 3^e kwartaal van 2010.

3.3 Handhavingsbeleid

Korte schets context

Handhaving heeft betrekking op vrijwel alle beleidsterreinen van de overheid. De overheid maakt beleid en stelt regels op waarmee dit beleid gerealiseerd moet worden. Controle op de naleving is nodig om de doelen van het beleid te realiseren. Deze controle wordt handhaving genoemd. De gemeente heeft verschillende instrumenten tot haar beschikking om te handhaven. De instrumenten variëren van het geven van voorlichting of andere maatregelen om de burger en ondernemer op de hoogte te brengen van de geldende wetten en regels tot het sanctioneren (zoals het geven van boetes) van overtreders. De eerste soort instrumenten wordt preventieve handhaving genoemd, en de laatste soort noemen we repressieve handhaving. Vanwege de grote hoeveelheid aan wetten en regels die kunnen worden gehandhaafd en de beperkte capaciteit die beschikbaar is voor handhaving, is het nodig om een programma te maken voor de uitvoering van de handhavingstaken. Hiermee wordt bereikt dat de handhaving niet door incidenten wordt bepaald, maar dat bewuste afwegingen worden gemaakt op welke terreinen handhaving het meest gewenst is.

Het verbeteren van de handhaving van milieu, bouw en ruimtelijke ordening heeft in Zaanstad de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. In 2008 is het handhavingsbeleidplan (2008-2011) voor milieu-, ruimtelijke- en bouwregelgeving vastgesteld. Voornoemd plan wordt gezien als beleidskader waarbinnen de doelen voor handhaving, de gehanteerde uitgangspunten, en de prioriteiten zijn geformuleerd.

Afbakening van het onderzoek

Zoals eerder is aangegeven heeft handhaving betrekking op vele beleidsterreinen van de gemeente. Zo heeft handhaving bijvoorbeeld betrekking op bouw- en woningtoezicht,

openbare ruimte, veiligheid, milieubeheer, leerplicht en kinderopvang. De rekenkamer zal, na vertegenwoordigers van de raad te hebben gehoord in 2010, de reikwijdte van haar onderzoek nader vaststellen. Tevens wordt dan vastgesteld wat de te onderzoeken periode zal zijn.

Doel van het onderzoek

Met het onderzoek wil de rekenkamer zich een oordeel vormen over de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de handhaving op (een) nog nader te bepalen beleidsterrein(en). Daarbij wil de rekenkamer aanbevelingen doen ter verbetering van de doeltreffendheid van de handhaving en de doelmatigheid van het handhavingsproces bij de gemeente Zaanstad.

Voorlopige probleemstelling

In hoeverre is de handhaving doeltreffend en doelmatig?

Uitvoeringsperiode

Dit onderzoek staat gepland voor het 3^e en 4^e kwartaal van 2010.

3.4 Vervolgonderzoek

Korte schets context

Circa twee jaar na publicatie van een onderzoeksrapport onderzoekt de rekenkamer in welke mate het college van B&W uitvoering heeft gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamer heeft gedaan. Van het onderzoek *'Openbare ruimte in Zaanstad'*, uitgebracht in april 2008, de rekenkamer in 2010 een vervolgonderzoeken uit.

Doel van het onderzoek

Met een vervolgonderzoek wil de rekenkamer de gemeenteraad informeren over de manier waarop het college van B&W de aanbevelingen uit het rapport heeft opgepakt. Tevens zijn de vervolgonderzoeken voor de rekenkamer een manier om de effectiviteit van haar eigen functioneren te vergroten.

3.5 Planning

In onderstaande figuur is de planning van de diverse producten van de rekenkamer weergegeven.

Tabel 3.1 - Overzicht onderzoeken 2010 per kwartaal

Product	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Nieuwe onderzoeken 2010				
Riolering				
Handhaving				
Vervolgonderzoek Openbare ruimte in Zaanstad				

Product	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Afronding onderzoeken 2009				
Vervolgonderzoek Sociale Werkvoorziening				
Re-integratie				
Burgerparticipatie				
Overige activiteiten				
Onderzoeksprogramma 2011				

Bijlage 1 – Onderzoeksproces

Algemeen

De belangrijkste producten van de rekenkamer zijn de onderzoeksrapporten, waarin de uitkomsten van het onderzoek zijn neergelegd. Deze rapporten komen tot stand door een onderzoekproces dat bestaat uit zes stappen die elk tot een (tussen)product leiden, te weten:

Onderzoeksproces	Product
Selectie van onderwerpen	Onderzoeksprogramma
Vorbereiding van het onderzoek	Onderzoeksopzet
Uitvoering van het onderzoek	Nota van bevindingen
Ambtelijk wederhoor	Conceptrapport
Bestuurlijk wederhoor	Eindrapport
Nazorg	Rapportage vervolgonderzoek

In onderstaande figuur is dit onderzoeksproces schematisch weergegeven.

Hierna worden de onderzoeksstappen nader toegelicht.

Selectie

Er is een groot aantal onderwerpen dat in aanmerking komt voor onderzoek door de rekenkamer. Eerst wordt een groslijst met mogelijke onderwerpen opgesteld.

Onderwerpen komen alleen op de groslijst als ze in de politiek bestuurlijke invloedssfeer van de gemeente liggen. Vervolgens maakt de rekenkamer uit de groslijst een keuze. Bij deze selectie hanteren we de volgende criteria:

- risicodragendheid m.b.t. doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid;
- substantieel politiek, financieel of maatschappelijk belang;
- urgentie;
- toegevoegde waarde rekenkamer.

De selectie van onderwerpen mondt uit in een onderzoeksprogramma.

Voorbereiding

Een onderzoek van de rekenkamer start met het nader specificeren en afbakenen van het onderwerp. Deze stap resulteert in een onderzoeksopzet, waarin onder meer aandacht wordt geschonken aan:

- doelstelling, probleemstelling en onderzoeksvragen;
- normen waaraan wordt getoetst om tot een oordeel te komen;
- onderzoeksaanpak en planning.

De onderzoeksopzet wordt ter kennisneming toegestuurd aan de gemeenteraad, het college van B&W, de directeuren van de in het onderzoek betrokken diensten en eventuele externe organisaties³ waar het onderzoek zich op richt.

Mede aan de hand van de onderzoeksopzet worden met de betrokken gemeente-onderdelen afspraken gemaakt over bijvoorbeeld het aanleveren van de gegevens, de te interviewen personen en de planning van het ambtelijk en bestuurlijk wederhoor.

Uitvoering

Tijdens de uitvoering van het onderzoek verzamelt de rekenkamer gegevens via bijvoorbeeld dossier- en documentenonderzoek, interviews en enquêtes. Deze informatie gebruikt de rekenkamer bij het opstellen van een nota van bevindingen. De nota van bevindingen bevat de feitelijke onderzoeksbevindingen en conclusies die daar uit voortvloeien.

Ambtelijk en bestuurlijk wederhoor

De rekenkamer zendt de nota van bevindingen aan de verantwoordelijke ambtenaren. De ambtenaren krijgen de gelegenheid commentaar te geven op feitelijke onjuistheden in de nota. Hiervoor hanteert de rekenkamer een reactietermijn van twee weken. De rekenkamer verwerkt het eventuele ambtelijke commentaar op de bevindingen en stelt

---

³ Externe organisaties wordt op vrijwillige basis gevraagd aan het onderzoek mee te werken. Gemeenschappelijke regelingen, waarin de gemeente deelneemt en organisaties, waarbij de gemeente een financieel belang heeft van 50% of meer zijn ingevolge artikel 184 van de gemeentewet verplicht aan rekenkameronderzoeken mee te werken.

het conceptrapport op. Dit conceptrapport bevat naast de bevindingen ook de algemene conclusies en aanbevelingen.

Dit conceptrapport wordt voorgelegd aan de betrokken bestuurders met het verzoek te reageren op de conclusies en aanbevelingen. Ook hier hanteert de rekenkamer eveneens een reactietermijn van twee weken. De bestuurlijke reactie wordt, voorzien van een nawoord van de rekenkamer, in het eindrapport opgenomen.

Publicatie

Het eindrapport wordt inclusief bestuurlijke reactie en nawoord openbaar gemaakt door de rekenkamer. De rekenkamer presenteert het rapport in een door haar belegde bijeenkomst aan de gemeenteraadsleden. Meestal wordt aansluitend een persconferentie gehouden.

De belangrijkste 'afnemer' van de rapporten van de rekenkamer is de gemeenteraad, maar ook het college van B&W, de gemeentelijke diensten, burgers en de media zijn belangrijke afnemers.

Nazorg

De rekenkamer beoordeelt na publicatie de geleverde kwaliteit van het onderzoek als onderdeel van de interne kwaliteitsbewaking. Daarnaast inventariseert de rekenkamer na verloop van tijd (bijvoorbeeld na één à twee jaar) welk gevolg er aan het onderzoek is gegeven. Het gaat daarbij om beantwoording van de volgende vragen:

- Waartoe heeft de behandeling van het rapport in de raad geleid?
- Welke toezeggingen heeft het college van B&W gedaan?
- Welke maatregelen hebben de gemeentelijke diensten of bedrijven genomen en welke effecten heeft dit gehad?

De resultaten van de nazorg worden gepubliceerd in een rapport 'vervolgonderzoek'.

Focus in het onderzoek

Gelet op de taken in de Verordening besteedt de rekenkamer bij haar onderzoek aandacht aan doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid. Hierbij komen drie algemene vragen aan de orde:

- Heeft men bereikt wat men wilde bereiken?
- Heeft men gedaan wat men moest doen en heeft men dat gedaan volgens de regels die daarvoor gelden?
- Heeft het gekost wat het mocht kosten?

Ongeacht of het nu om onderzoek naar doeltreffendheid, doelmatigheid of rechtmatigheid gaat, zijn in het onderzoek van de rekenkamer telkens een aantal 'vaste' onderdelen waarover de rekenkamer zich uitsprekt. Deze onderdelen hangen samen met het verloop van het beleidsproces: het formuleren van het beleid, de uitvoering van het beleid, de resultaten van het beleid en de informatievoorziening daarover.

1. Beleidsformulering

Bij het beoordelen van de kwaliteit van het beleid komen vragen aan de orde als:

- Zijn de doelen specifiek, meetbaar en realistisch geformuleerd?
- Zijn de doelen onderling consistent en consistent met ander beleid?
- Op welke wijze geeft de gemeenteraad invulling aan de kaderstellende rol?

2. Uitvoering

Bij de beoordeling van de uitvoering van het beleid kunnen de volgende vragen aan bod komen:

- Sluiten de beoogde acties en het ingezette instrumentarium aan op de doelen van het beleid?
- Zijn de kwaliteit van de organisatie en de ingezette middelen (in geld en personeel) voldoende om de doelen te bereiken?
- Worden de beoogde acties gerealiseerd?
- Zijn regels en procedures beschikbaar, en zijn deze helder en toepasbaar?
- Worden de regels en procedures nageleefd?
- Is de kwaliteit van de planning & control en het financiële beheer voldoende?
- Is de aansturing van de uitvoering adequaat?
- Wordt de tijdige start en de voortgang van de uitvoering actief bewaakt?
- Voldoet de samenwerking binnen en buiten de gemeente?

3. Doelbereiking

Bij de beoordeling van de doelbereiking wordt ingegaan op vragen als:

- Zijn de beoogde beleidsprestaties gerealiseerd?
- Zijn de beoogde maatschappelijke effecten bereikt?
- Treden er neveneffecten op?
- Wat is de relatie tussen de beleidsprestaties en de maatschappelijke effecten (de effectiviteit)?

4. Informatievoorziening

Goede informatie is van cruciaal belang om te komen tot een doeltreffende, doelmatige en rechtmatige uitvoering. De aandacht van de rekenkamer zal dan vooral gericht zijn op de volgende vragen:

- Is de informatie over de uitvoering, de resultaten en de inzet van financiële middelen juist en volledig? Wordt deze informatie tijdig geleverd?
- Wat is de kwaliteit en beschikbaarheid van evaluatieresultaten, en in welke mate worden deze benut?
- Is de informatievoorziening aan de gemeenteraad toegesneden op de informatiebehoefte, en op welke wijze geeft de gemeenteraad invulling aan zijn controlerende rol?

In elke onderzoeksopzet spitst de rekenkamer deze vragen toe op het betreffende onderwerp. Daarbij wordt tevens aangegeven op basis van welke normen de rekenkamer tot oordelen komt en welke bronnen ze daarbij gebruikt.

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
email rekenkamer@zaanstad.nl

top van de Randstad

